

Nr 158.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 6 mars 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden under punkterna 1:o—7:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Ewerlöf.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, EWERLÖF.

Statsrådet Ewerlöf anmäler uppkomna frågor om understöd åt efterlevande till i det följande angivna personer och anför därvid:

1:o.

Rullföringsbiträdet Jonas Eriksson Jerths änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Jerth var född den 28 februari 1881 och avled den 15 september 1941; att han antogs till volontär vid Norrlands dragonregemente den 1 no-

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 1 saml. Nr 158.

vember 1900 och konstituerades till sergeant av 2. klassen vid regementet den 2 augusti 1913;

att han under september månad 1917, jämte det han erhöll avsked från sergeantbeställningen, förordnades till sergeant i nämnda regementes reserv, där han den 4 mars 1924 befordrades till fanjunkare;

att han från och med den 15 oktober 1918 intill sin död eller således under nära 23 år var anställd såsom rullföringsbiträde vid Skellefteå rullföringsområde nr 71;

att han såsom rullföringsbiträde de senaste åren uppburit ett årligt arvode av 2,130 kronor jämte två arvodestillägg å tillhopa 1,080 kronor för år även som dyrtidstillägg och kristillägg;

att han vid sin död efterlämnade änkan Selma Johanna Jerth, född Forsgren, vilken är född den 22 juni 1884, samt fem vuxna barn, därav två söner och tre döttrar;

att bouppteckningen efter Jerth utvisade brist i boet å omkring 430 kronor;

att änkefru Jerth icke kan påräkna något nämnvärt bidrag till sitt uppehälle från barnen;

samt att hennes arbetsförmåga är väsentligt nedsatt.

Änkefru Jerth har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Arméförvaltningens civila departement har — under erinran om ett av 1937 års riksdag fattat beslut om pension till belopp av 504 kronor för år åt rullföringsbiträdet C. A. Carlssons änka (prop. nr 241, p. 4; bankoutsks. utl. nr 36, p. 5; riksd. skr. nr 179) — hemställt om utverkande av en årlig pension åt änkefru Jerth med enahanda belopp, 504 kronor, att utgå från och med den 1 oktober 1941.

Statskontoret har biträtt arméförvaltningens civila departements hemställan.

I likhet med myndigheterna anser jag mig böra förorda, att förslag förelägges riksdagen om pension åt änkefru Jerth med det i ärendet föreslagna beloppet, 504 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att rullföringsbiträdet Jonas Eriksson Jerths änka Selma Johanna Jerth, född Forsgren, må från och med den 1 oktober 1941 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

2:o.

Rullföringsbiträdet Teodor Ekmans änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ekman var född den 19 september 1880 och avled den 13 mars 1941;

att Ekman, som den 31 december 1897 antagits till volontär vid Väster-norrlands regemente, befordrades till vice korpral den 5 augusti 1899, till korpral den 30 september 1900 och till distinktionskorpral den 15 mars 1904, från vilken sistnämnda befattning han erhöll avsked den 29 september 1906;

att han från och med den 1 oktober 1906 intill sin död eller sålunda under mer än 34 år var anställd såsom rullföringsbiträde vid Sollefteå rullföringsområde nr 67;

att han förordnades till fanjunkare i Väster-norrlands regementes reserv den 1 januari 1924, från vilken beställning han erhöll avsked med pension från och med den 1 oktober 1935;

att han såsom rullföringsbiträde senast åtnjöt årligt arvode av 2,130 kronor jämte arvodestillägg å tillhoppa 1,080 kronor för år ävensom dyrtidstillägg och kristillägg;

att han vid sin död efterlämnade änkan Lydia Katarina Ekman, född Wassell, vilken är född den 7 juli 1883, samt tre söner och två döttrar, vilka samtliga utom den yngsta dottern, som är född år 1924, uppnått myndig ålder;

att bouppteckningen efter Ekman utvisade en behållning av omkring 1,660 kronor;

att änkefru Ekman på grund av sjukdom är varaktigt oförmögen till förvärvsarbete;

samt att barnen icke äro i sådana ekonomiska omständigheter, att de kunna nämnvärt bidra till sin moders vård och försörjning.

Änkefru Ekman har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Arméförvaltningens civila departement har hemställt om utverkande av pension åt änkefru Ekman med 504 kronor för år, därvid departementet hänvisat till 1937 års riksdags beslut angående pension å sagda belopp åt änkan efter rullföringsbiträdet C. A. Carlsson (prop. nr 241, p. 4; bankoutsk. utl. nr 36, p. 5; riksd. skr. nr 179).

Statskontoret har biträtt den av arméförvaltningens civila departement gjorda hemställan.

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter anser jag mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt änkefru Ekman. Mot det av arméförvaltningens civila departement föreslagna pensionsbeloppet finner jag icke anledning till erinran. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att rullföringsbiträdet Teodor Ekmans änka Lydia Katarina Ekman, född Wassell, må från och med den 1 april 1941

under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

3:o.

Departementsskrivaren vid fortifikationen Carl Georg Sundmarks änka.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sundmark var född den 7 november 1871 och avled den 5 december 1924;

att han konstituerats till sergeant av 1. klassen vid fortifikationen den 11 april 1896, utnämnts i samma beställning den 12 april 1898 och till fanjunkare vid fortifikationen den 31 december 1904 samt antagits och förordnats till departementsskrivare vid fortifikationen från och med den 1 april 1924;

att han vid sin död efterlämnade änkan Wendla Sundmark, född Fallander, vilken är född den 27 januari 1869, samt fem barn, av vilka det yngsta år 1927 uppnått 21 års ålder;

att arméns nya änke- och pupillkassa genom beslut den 8 januari 1925 förklarade änkefru Sundmark berättigad att jämlikt reglementet för kassan från och med den 1 januari samma år komma i åtnjutande av en årlig pension av 400 kronor för år jämte därå belöpande tillägg;

att nämnda pension efter omräkning med stöd av 2 § kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 508) angående ny familjepension i vissa fall numera utgår med 816 kronor för år jämte tillägg;

samt att änkefru Sundmark, därest hennes man icke befordrats till departementsskrivare utan avgått med pension från sin beställning såsom fanjunkare, på grund av föreskrifterna i 3 § förenämnda kungörelse från och med den 1 juli 1939 kommit i åtnjutande av pension med 876 kronor för år jämte tillägg.

Under återopande av bestämmelserna i 3 § kungörelsen 1939: 508 anhöll änkefru Sundmark hos statskontoret om viss höjning av den henne tillkommande pensionen. Då emellertid befattning såsom departementsskrivare icke intagits i den i nyssnämnda stadgande omförmälda förteckningen och bestämmelserna således ej vore tillämpliga i förevarande fall, fann *statskontoret* genom beslut den 25 juni 1940 änkefru Sundmarks ansökning icke kunna bifallas.

Sedan änkefru Sundmark hos kammarrätten anfört besvär över statskontorets beslut, har *kammarrätten* genom utslag den 6 februari 1941 funnit besvären ej kunna vinna bifall.

Statskontoret har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 september 1940 under förutsättning, att besvären icke komme att bifallas av kammarrätten, föreslagit, att änkefru Sundmark genom framställning till riksdagen måtte bere-

das en tilläggs pension av 60 kronor för år jämte därå belöpande procentuellt tillägg. Ämbetsverket har därvid anfört, bland annat, följande:

Såsom i ärendet upplysts, har mannen Sundmark, innan han erhöll befattningen som departementsskrivare, innehaft beställning som fanjunkare vid fortifikationen. Därest han icke befordrats utan i stället avgått med pension å fanjunkarbeställningen, hade hans änka på grund av stadgandet i 3 § angående pensionsförbättring kommit i åtnjutande av en pension å 876 kronor för år jämte rörligt tillägg. Den omständigheten, att mannen Sundmark vunnit befordran till departementsskrivare, har alltså medfört, att änkan i pensionshänseende kommit i sämre ställning, än om mannen pensionerats såsom fanjunkare. Då en försämring av änkefru Sundmarks pensionsläge på nu angivna grund uppenbarligen måste anses mindre tillfredsställande, anser statskontoret, att åtgärder böra vidtagas för förbättring av den änkefru Sundmark tillkommande pensionen. Statskontoret får därför föreslå, att änkefru Sundmark genom framställning till riksdagen beredes en tilläggs pension å (876 — 816 =) 60 kronor för år räknat — jämte därå belöpande procentuellt tillägg — att bestridas från det under tolfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Med biträdande av statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att departementsskrivaren vid fortifikationen Carl Georg Sundmarks änka Wendla Sundmark, född Fallander, må, räknat från och med den 1 juli 1939, under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära — utöver henne författningens tillkommande pension — tilläggs pension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 60 kronor för år.

4:o.

Förre stallbetjänten vid Flyinge hingstdepå och stuteri Bengt Johan Borgström Lindahls änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lindahl var född den 31 januari 1877 och avled den 6 november 1940;

att han innehade fast anställning vid skånska dragonregementet under tiden 1 november 1895—31 oktober 1899;

att han var anställd såsom stallbetjänt vid Flyinge hingstdepå och stuteri från och med den 1 november 1899;

att han var underkastad tjänstepensionsreglementet för arbetare, enligt vilket reglemente pensionsåldern inträder vid en levnadsålder av 60 år;

att Lindahl på grund av en i utfärdat prästbevis lämnad oriktig uppgift därom att han vore född den 31 december 1876 avgick från anställningen såsom stallbetjänt den 31 december 1936, därvid pension tillerkändes honom enligt nyssberörda reglemente;

att familjepensionsreglementet för arbetare, vilket trädde i kraft den 1 januari 1937, icke blivit tillämpligt på Lindahl, när han sålunda avgått före sistnämnda dag;

att Lindahls änka, därest Lindahl kvarstått intill den dag, den 31 januari 1937, då han i verkligheten uppnådde 60 års ålder, däremot skulle hava blivit berättigad till familjepension enligt familjepensionsreglementet för arbetare, därvid familjepensionens fasta del skulle hava utgjort 810 kronor för år;

att Lindahl vid sin död efterlämnade änkan Ida Wilhelmina Lindahl, född Gustafsson, vilken är född den 2 juni 1877, samt sex vuxna barn, varav tre söner och tre döttrar;

att behållningen i boet efter Lindahl uppgick till omkring 2,300 kronor;

att änkefru Lindahls arbetsförmåga till följd av sjukdom är och för framtiden kommer att förbli i hög grad nedsatt;

samt att barnen sakna möjligheter att bidra till hennes försörjning.

Änkefru Lindahl har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Lantbruksstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt änkefru Lindahl. Styrelsen har därvid anfört bland annat, att när Lindahl allenast till följd av den oriktiga uppgiften angående födelsedatum och därav föranledda för tidiga entledigande för sina efterlevande gått miste om författningens rätt till familjepension — vilken pensionsrätt icke skulle hava varit förenad med någon kostnad för Lindahl — styrelsen ansåg starka billighetsskäl tala för att hans änka tillerkändes pension till samma belopp, som skolat tillkomma henne, därest familjepensionsreglementet för arbetare blivit tillämpligt å mannen.

Statens pensionsanstalt har i avgivet utlåtande anfört i huvudsak, att pensionsanstalten i betraktande av omständigheterna i förevarande fall funne det skäligt, att förslag förelades riksdagen om beviljande av pension åt änkefru Lindahl enligt familjepensionsreglementet för arbetare såsom om hennes man kvarstått i sin anställning till och med januari månad 1937.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 25 april 1941 förordnat, att till änkefru Lindahl skulle av statskontoret, räknat från och med den 7 november 1940, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, från nionde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter utbetalas understöd i efterskott för månad med åttiofem kronor, med skyldighet för änkefru Lindahl att, i den mån pension kunde bli för henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit sålunda medgivet understöd, till nämnda anslag återbetala för samma tid uppburna understödsbelopp.

I anslutning till vad myndigheterna föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre stallbetjänten vid Flyinge hingstdepå och stuteri Bengt Johan Borgström Lindahls änka Ida Wilhelmina Lindahl, född Gustafsson, må, utan hinder därav att Lindahl avgått från sin anställning före ikraftträdandet den 1 januari

1937 av familjepensionsreglementet för arbetare, från och med den 7 november 1940 komma i åtnjutande av pension enligt samma reglemente, beräknad såsom om Lindahl kvarblivit i anställningen intill uppnåendet den 31 januari 1937 av 60 års ålder; skolande härvid iakttagas den änkefru Lindahl genom Kungl. Maj:ts beslut den 25 april 1941 ålagda återbetalningsskyldigheten.

5:o.

Förre extra läraren vid navigationsskolan i Göteborg Johan Enoch Ludvig Selanders änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Selander var född den 2 oktober 1866 och avled den 19 april 1941;

att han från och med höstterminen 1903 till och med vårterminen 1931 eller under 28 läsår i följd tjänstgjorde såsom extra lärare vid olika navigationsskolor, senast vid navigationsskolan i Göteborg;

att hans avlöningsförmåner under de senaste åren utgjorde 4,880 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt för befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder;

att han i samband med den av 1931 års riksdag beslutade omorganiseringen av navigationsskolorna blev uppsagd från sin befattning vid navigationsskolan i Göteborg med utgången av juli månad 1931;

att han före anställningen vid navigationsskolorna under 10 år tjänstgjort vid marinen samt avlagt underofficers- samt styrmans- och sjökaptensexamina;

att Selander vid sin död efterlämnade änkan Olga Matilda Selander, född Müller, vilken är född den 3 juni 1870, samt en son, född i ett mannens tidigare äktenskap;

att änkefru Selander vid förrättat skifte av kvarlåtenskapen efter mannen erhållit omkring 6,200 kronor;

samt att hon åtnjuter en livränta till belopp av 1,080 kronor för år.

Jämlikt beslut av 1932 års riksdag (prop. nr 67, p. 21; bankoutsk. utl. nr 30, p. 82; riksd. skr. nr 227, p. 73) åtnjöt Selander från avgången från anställningen vid navigationsskolan i Göteborg intill frånfallet en årlig pension å 3,000 kronor.

Hos Kungl. Maj:t har änkefru Selander anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Kommerskollegium har hemställt, att pension måtte utverkas åt änkefru Selander med skäligt belopp.

Statskontoret har — under erinran om 1926 års riksdags beslut om pension åt förre navigationsskolläraren O. Mårtenssons änka och barn (prop. nr 101, p. 3; bankoutsk. utl. nr 24, p. 71; riksd. skr. nr 148, p. 62) samt 1931 års

riksdags beslut om pension åt extra navigationsskolläraren J. T. Ahnbergs änka (prop. nr 93, p. 5; bankoutsk. utl. nr 29, p. 12; riksd. skr. nr 204, p. 10) — i likhet med kommerskollegium tillstyrkt framställning till riksdagen om beredande av en årlig pension åt änkefru Selander. Med hänsyn till storleken av de pensioner, som beviljats i nyss återopade båda fall, har ämbetsverket ansett pensionen böra bestämmas till 660 kronor för år.

Även jag finner mig böra förorda, att pension utverkas åt änkefru Selander. I enlighet härmed och då det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet synes mig skäligt, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre extra läraren vid navigationsskolan i Göteborg Johan Enoch Ludvig Selanders änka Olga Matilda Selander, född Müller, må från och med den 1 maj 1941 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 660 kronor.

6:o.

Lotsen Jonas Teodor Nordlunds änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nordlund var född den 8 augusti 1875 och avled den 2 september 1940;

att han antogs i lotsverkets tjänst den 23 juni 1897 och befordrades till ordinarie lots den 23 september 1902, från vilken befattning han på grund av sjukdom avgick med pension den 31 augusti 1933;

att Nordlund vid sin död efterlämnade änkan Ellida Maria Nordlund, född Karlsson, vilken är född den 26 april 1886;

att äktenskapet, som var barnlöst, ingicks den 22 juni 1913;

att Nordlund tidigare varit gift och att detta äktenskap upplösts genom äktenskapsskillnad den 12 mars 1913;

att han icke vare sig i det tidigare eller i det senare äktenskapet grundlagt familjepensionsrätt genom delaktighet i lotsverkets enskilda pensionskassa, i följd varav änkefru Nordlund icke är författningsenligt berättigad till pension efter sin man;

att änkefru Nordlund, därest mannen för henne grundlagt familjepensionsrätt i förenämnda kassa, skulle varit berättigad att från statskontoret uppbära pension, vilken omräknad jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 508) angående ny familjepension i vissa fall skulle hava uppgått till lägst 672 kronor om året;

samt att änkefru Nordlund är medellös och ej heller i stånd att genom arbete mera verksamt bidra till sitt uppehälle.

Lotsstyrelsen har hemställt om utverkande åt änkefru Nordlund av en årlig pension till belopp av 504 kronor.

Statskontoret har ansett sig ej böra göra erinran mot vad lotsstyrelsen i ärendet hemställt.

Även jag anser mig kunna tillstyrka, att pension utverkas åt änkefru Nordlund till det i ärendet föreslagna beloppet, 504 kronor för år. Pensionen synes skäligen böra bestämmas att utgå från och med den 1 oktober 1940. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lotsen Jonas Teodor Nordlunds änka Ellida Maria Nordlund, född Karlsson, må från och med den 1 oktober 1940 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 504 kronor.

7:o.

Arbetschefen vid statens vattenfallsverk Ivar August Fogelströms änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Fogelström var född den 15 november 1880 och avled den 15 april 1931;

att han var anställd i statens vattenfallsverks tjänst under tiden 11 oktober 1911—24 maj 1915 såsom ingenjör vid byggandet av Älvkarleby kraftstation, under tiden 25 maj 1915—30 april 1917 såsom arbetschef vid byggandet av Västerås kraftstation samt från och med den 1 oktober 1919 intill sin död den 15 april 1931 såsom arbetschef vid statens vattenfallsverks stamlinjebyggnader;

att han under tiden närmast före dödsfallet åtnjöt avlöning enligt 30 lönegraden i löneplanen för byggnadstjänstemän vid statens vattenfallsverk;

att han såsom delägare i statens vattenfallsverks pensionskassa för pensionering av icke-ordinarie personal var tillförsäkrad rätt till tjänstepension;

att han i egenskap av extra tjänsteman icke hade möjlighet att grunda någon pensionsrätt för sina efterlevande;

att han vid sin död efterlämnade änkan Olga Elise Fogelström, född Molén, vilken är född den 8 juli 1881, samt tre döttrar, födda åren 1913, 1916 respektive 1921;

att änkefru Fogelström sedan den 1 juni 1931 haft anställning såsom tillfälligt kontorsbiträde hos vattenfallsstyrelsen med 4 timmars daglig tjänstgöring, vilken anställning hon på grund av hälsoskäl beräknas lämna inom kort;

att hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom är nedsatt;

att hon äger en förmögenhet av omkring 25,000 kronor;

samt att hennes barn icke kunna verksamt bidra till hennes försörjning.

Vattenfallsstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt änkefru Fogelström till belopp av 2,500 kronor för år och därvid anført bland annat följande:

Änkefru Fogelström hänvände sig efter makens död till vattenfallsstyrelsen med förfrågan, huruvida pension skulle kunna utverkas för henne och barnen. Styrelsen ansåg sig emellertid icke då kunna hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag till riksdagen angående understöd åt änkefru Fogelström och hennes barn närmast av den anledningen, att hon vid denna tid var fullt arbetsför och kunde i väsentlig mån själv sörja för sitt och barnens uppehälle.

Med hänsyn till att änkefru Fogelström på grund av hälsoskäl snart måste upphöra med sin anställning hos vattenfallsstyrelsen har hon inkommit med framställning om att styrelsen måtte utverka pension åt henne.

Arbetschefen Fogelström fullgjorde sina arbetsuppgifter med stor skicklighet. Han gick med hela sitt intresse och hela sin stora energi upp i sitt arbete utan någon begränsning av arbetstiden och utan tanke på den egna hälsan. Trots en ovanligt kraftig fysik ådrog sig Fogelström, med största sannolikhet som en följd av hans rörliga och strapatserande byggnadsarbete, ett allvarligt maglidande, som ansågs böra hävas genom operation. Ehuru denna förlöpte lyckligt, tillstötte komplikationer (blodpropp), som medförde döden.

Han var en av de främsta initiativtagarna till den år 1933 provisoriskt anordnade familjepensioneringen för extra tjänstemän vid statens vattenfallsverk men blev på grund av sin tidiga bortgång icke delaktig av denna. Om Fogelströms frånfälle inträffat efter allmänna familjepensionsreglementets ikraftträdande, skulle detta reglemente ha varit tillämpligt på honom. Enligt de till nämnda reglemente hörande övergångsbestämmelserna skulle han ägt att i familjepensionshänseende tillgodoräkna samtliga sina tjänstår i statens tjänst. Pensionen till hans änka skulle i så fall hava utgått med ett grundbelopp av 2,559 kronor för år jämte därå belöpande rörlig pensionsdel.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter anser vattenfallsstyrelsen skäligt, att pension beviljas änkefru Fogelström. Eftersom hon varit utan pension under de gångna omkring 11 åren och med hänsyn till de relaterade särskilda förhållandena, synes pensionen böra utgå med ett grundbelopp av 2,500 kronor. När en ledande tjänsteman, efter att ha till det yttersta ställt sina krafter till statens tjänst, till följd därav tidigt dör utan att trots egen förtänksamhet ha lyckats tillräckligt sörja för sina efterlevande, bör änkan icke under sin ålderdom lida nöd.

Statskontoret har i ärendet anført följande:

Statskontoret vill erinra, att efterlevande till tjänstemän vid statens järnvägsbyggnader tidigare icke ansetts böra ifrågakomma till erhållande av understöd av statsmedel, enär nämnda tjänstemän i form av förhöjd avlöning beretts särskild kompensation för frånvaron av ordnad familjepensionering och därigenom satts i tillfälle att själva, exempelvis genom försäkringar, skydda sina efterlevande.

Då riksdagen det oaktat under senare år i undantagsfall tilldelat efterlevande till ifrågavarande kategori av tjänstemän årliga understöd, har detta skett i sådana fall, där särskilt ömmande omständigheter ansetts föreligga.

Såsom framgår av handlingarna i ärendet äger emellertid änkefru Fogelström en vid 1941 års taxering till 25,575 kronor uppskattad nettoförmögenhet, vilken under år 1940 beräknats hava lämnat en avkastning av 1,675 kronor. Vid sådant förhållande anser sig statskontoret för närvarande förhindrat tillstyrka bifall till framställningen.

I likhet med vattenfallsstyrelsen anser jag billighetsskäl tala för att någon pension av statsmedel beredes änkefru Fogelström. Härvid må framhållas, att familjepensionsförhållandena för de extra tjänstemännen vid statens vattenfallsverk kort efter mannens bortgång vunnit sin lösning till en början genom den år 1933 provisoriskt ordnade familjepensioneringen samt sedermera genom personalens inordnande under bestämmelserna i allmänna familjepensionsreglementet. I fråga om pensionsbeloppet vill jag med utgångspunkt från storleken av den pension, som skulle hava utgått till änkefru Fogelström, därest hennes make blivit delaktig i den nyssnämnda provisoriska familjepensioneringen, eller minst 1,708 kronor, föreslå ett belopp av 1,200 kronor, varå skall utgå tillägg enligt vanliga grunder. Pensionen synes mig lämpligen böra utgå av statens vattenfallsverks medel från och med den 1 juli 1942.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetschefen vid statens vattenfallsverk Ivar August Fogelströms änka Olga Elise Fogelström, född Mollén, må från och med den 1 juli 1942 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 1,200 kronor, att utgå av statens vattenfallsverks medel.

Vad föredraganden ovan under punkterna 1:o—7:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämna, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lennart Hammarskiöld.
